

NORGES HØYESTERETT

Den 25. september 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Møse, Bergsjø og Arntzen i

HR-2019-1767-U, (sak nr. 19-125741SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Brynjar Nielsen Meling
v/advokatfullmektig Evelyn Akinyi Egeli)

B (advokat Kjell Torbjørn Dahl)

mot

Oslo kommune (Kommuneadvokaten i Oslo
v/advokat Inger Skeimo)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte samtykke til ankebehandling i en sak om omsorgsovertakelse og fastsettelse av samvær etter barnevernloven, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd.
- (2) B (mor) og A (far) har tre felles barn, to sønner og en datter. Saken her gjelder de to eldste barna – guttene C, født 00.00.2011, og D, født 00.00.2012. Foreldrene flyttet fra hverandre sommeren 2018.
- (3) C og D ble plassert i beredskapshjem 30. april 2018. Fylkesnemnda i Oslo og Akershus opprettholdt barnevernets vedtak i akuttvedtak 22. mai 2018. Ved Oslo tingretts dom 27. juni 2018 ble Fylkesnemndas vedtak opprettholdt.
- (4) Fylkesnemnda i Oslo og Akershus fattet 10. oktober 2018 følgende vedtak:
 - «1. Oslo kommune ved X barneverntjeneste overtar omsorgen for C, født 00.00.2011, og D, født 00.00.2012.
 2. C og D plasseres i fosterhjem.
 3. C og mor har rett til samvær med hverandre seks ganger i året à to timer hver gang. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.
 4. C og far har rett til samvær med hverandre fire ganger i året à to timer hver gang. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.

5. **D og mor har rett til samvær med hverandre tolv ganger i året à to timer hver gang. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.**
6. **D og far har rett til samvær med hverandre fire ganger i året à to timer hver gang. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene.**
7. **C og mor gis anledning til telefonkontakt en gang i måneden.**
8. **C og far gis anledning til telefonkontakt en gang i måneden.**
9. **D og mor gis anledning til telefonkontakt en gang i måneden.**
10. **D og far gis anledning til telefonkontakt en gang i måneden.»**

(5) Begge foreldrene anket vedtaket til tingretten. Oslo tingrett avsa 26. februar 2019 dom med slik domsslutning:

- «1. **B (mor) har rett til samvær med D født 00.00.2012, (D) fire ganger hvert år, fire timer hver gang.**
2. **Mor har rett til samvær med C, født 00.00.2011, (C) fire ganger hvert år, fire timer hver gang.**
3. **A (far) har rett til samvær med D fire ganger hvert år, to timer hver gang.**
4. **Far har rett til samvær med C fire ganger hvert år, to timer hver gang.**
5. **Barneverntjenesten har rett til å føre tilsyn under samværene.**
6. **Begge foreldrene gis rett til telefonkontakt med hver av barna fire ganger i året i forbindelse med samvær. Barneverntjenesten kan bestemme tid og sted for samtalene og gis rett til å føre tilsyn.**
7. **For øvrig blir kommunen å frifinne.»**

(6) Både mor og far anket til lagmannsretten. Borgarting lagmannsrett traff 3. juni 2019 beslutning med slik slutning:

«Det gis ikke samtykke til å fremme ankene.»

- (7) Beslutningen var enstemmig hva gjaldt spørsmålet om omsorgsovertakelse. For spørsmålet om omfanget av samvær la lagmannsretten til grunn at vilkåret i tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav d var oppfylt. Lagmannsretten fant enstemmig at det likevel ikke burde gis samtykke til å fremme fars anke på dette punktet. Det var derimot dissens i spørsmålet om det skulle gis samtykke til mors anke over samværets omfang.
- (8) A og B har begge anket lagmannsrettens beslutning til Høyesterett.
- (9) A har anført at samvær og telefonkontakt må vurderes hver for seg og ikke samlet, slik lagmannsretten har gjort. Beslutningen er videre i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8. A har nedlagt slik påstand:

«Borgarting lagmannsretts beslutning i sak 19-067458ASD-BORG/01 oppheves.»

- (10) *B* har anført at lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull hva gjelder spørsmålet om anken skulle ha vært fremmet etter tvisteloven § 36-10 bokstav d. Nektelsen er uansett uforsvarlig. *B* har nedlagt slik påstand:

«Borgarting lagmannsretts beslutning i sak 19-067458ASD-BORG/01 oppheves.»

- (11) *Oslo kommune* har i anketilsvaret anført at lagmannsrettens beslutning er riktig og tilstrekkelig begrunnet. Nektelsen er videre forsvarlig. Kommunen har lagt ned slik påstand:

«Ankene forkastes.»

- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling. Dette omfatter blant annet spørsmålet om de lovbestemte vilkår for ankebehandling i lagmannsretten er oppfylt. Ved denne prøvingen har utvalget full kompetanse. Hvorvidt det bør gis samtykke til anken der minst ett av de lovbestemte vilkår er oppfylt, hører i utgangspunktet under lagmannsrettens skjønn. Utvalgets kompetanse til å prøve lagmannsrettens avgjørelse av om samtykke bør gis, er begrenset til om vurderingen er forsvarlig, og om den er begrunnet så langt hensynet til forsvarlig saksbehandling tilsier det, jf. HR-2017-776-A avsnitt 27 og 57.

- (13) Tvisteloven § 36-10 tredje ledd regulerer spørsmålet om når anke over tingrettens dommer i barnevernsaker kan fremmes, og lyder slik:

«Anke over tingrettens dom i sak om fylkesnemndas vedtak etter lov om barneverntjenester kan ikke fremmes uten lagmannsrettens samtykke. Samtykke kan bare gis når

- a) **anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak,**
- b) **det er grunn til å behandle saken på ny fordi det er framkommet nye opplysninger,**
- c) **det er vesentlige svakheter ved tingrettens avgjørelse eller saksbehandling, eller**
- d) **dommen går ut på tvang som ikke er vedtatt av fylkesnemnda.»**

- (14) Utvalget vurderer først anken fra *A* over lagmannsrettens fastsettelse av samvær. Lagmannsretten har på dette punktet uttalt at det «er på det rene at far under enhver omstendighet ikke skal ha den fremtidige daglige omsorgen for barna». Uttalelsen må forstås på bakgrunn av at partene for tingretten var enige om at barnet ved eventuell tilbakeføring skulle ha fast bopel hos mor og samvær med far. Formuleringen må ses som en henvisning til denne avtalen og gir ikke grunnlag for opphevelse. Lagmannsretten har for øvrig korrekt lagt til grunn at vilkåret for samtykke i tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav d er oppfylt. Begrunnelsen for at samtykke likevel ikke gis, fremstår som grundig og forsvarlig. Anken fra *A* fører etter dette ikke frem.

- (15) Lagmannsretten har under dissens nektet fremmet *Bs* anke over samværets omfang. Flertallet la særlig vekt på at begge guttene er betydelig skadet av oppvekstforholdene, og at det derfor vil være en stor oppgave for mor å gi dem tilstrekkelig omsorg i tillegg til datteren. Tilbakeføring til mor var derfor urealistisk innen en overskuelig tidshorisont. Større omfang av samværet enn det tingretten hadde fastsatt kunne etter flertallets syn forstyrre guttenes tilknytning til nye omsorgspersoner og fremtidige fosterforeldre.

- (16) Mindretallet kom til at det burde gis samtykke til mors anke over samværets omfang. Det ble blant annet pekt på at mor og far flyttet fra hverandre sommeren 2018, at hennes omsorgs- og samværsevne dermed måtte anses styrket, og at ytterligere forbedring ikke kunne utelukkes i årene fremover. Det var også av betydning at den ene av guttene ifølge nemndas vedtak syntes å ha mindre omsorgsbehov enn det tingretten hadde lagt til grunn. Mindretallet anså det derfor realistisk at mor i de kommende årene, med målrettede hjelpetiltak, kunne få tilstrekkelig omsorgskompetanse til at i alle fall én av guttene kunne tilbakeføres til henne, og etterlyste en oppdatert sakkyndig vurdering for å få belyst enkelte forhold som kunne tyde på at samvær med mor var bra for barna.
- (17) Ankeutvalget bemerker at flertallets begrunnelse er relativt kortfattet og ikke inneholder noen uttrykkelig drøftelse av de forhold mindretallet fremhevet, blant annet endringen i mors livssituasjon og at det ikke forelå noen oppdatert sakkyndig rapport. Etter utvalgets syn er begrunnelsen derfor ikke tilstrekkelig til å vise at spørsmålet om å nekte samtykke til å behandle mors anke, er forsvarlig vurdert. Utvalget viser også til Den europeiske menneskerettsdomstols dom 10. september 2019 *Strand Lobben mot Norge* (sak 37283/13) om tvangsadopsjon, hvor domstolen fant krenkelse av EMK artikkel 8 om retten til familieliv. Det ble der blant annet lagt vekt på at mors livssituasjon hadde endret seg siden omsorgsovertakelsen, og at det ikke forelå en oppdatert sakkyndig rapport ved tingrettens behandling, jf. særlig avsnitt 220–223.
- (18) Lagmannsrettens beslutning må derfor oppheves for så vidt gjelder mors anke over samværets omfang. For øvrig forkastes ankene.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt gjelder Bs anke over omfanget av samværet. For øvrig forkastes ankene.

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Erik Møse
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)